ئەخمەتجان ئوسمان

روھ پەسلى

شىنجاڭ ياشلار-ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

ئەخمەتجان ئوسمان

روھ پەسلى

شىنجاڭ ياشلار-ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

ئەخمەتجان ئوسمان

روھ پەسلى

شىنجاڭ ياشلار - ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى

مۇندەرىجە

شائىر 1
سېنى چاقىردىم 2
تەۋەررۈك 3
ئەتە 4
ۋەھدەت 6
ۋەتەن 7
بەڭگە 8
سۆز ۋە مەنە ئارا بوشلۇقتا 9
ئاي ۋە بۇلاق 12
يارىلىش يىلنامىلىرى 14
شەبنەم سايىسى 21
تەن 23
قۇياش — ئەقىدە 25
ئۇيغۇرچە تۇيغۇلار 27
سېنتەبىردىكى ئۇچرىشىش 31
ئوغۇز 32
مۆجىزە 37
شامال ھەققىدە چۆچەك 42
ئارمان 44
ئىلتىجا 45
نېچۈن 46

شائىر

قەلبىڭ سوقۇشلىرىنى ھىلال ئايغا ئاسقانچە يۈرۈپ كەتتىڭ. دولقۇنلار ئۈستىدە مەجنۇن شامالغا ياندىشىپ ئولتۇرۇپ، سېنى يىغا باستى.

چۈش سېنى چۈشەيدۇ:

پىچاق بىسى ئۈستىدە سوزۇلۇپ ياتار ئىدىڭ، گۈگۈم ئويغانغاندا، كارىۋىتىڭنىڭ ئۈستىدە بوران يالىڭاچلاندى، نىچۈن تارتىندىڭ؟! يوللاردىن سورا: ساڭا پەقەت يارىلا مەنسۇپ. شۇنداقلا، پەسىللەر سېنىڭ باش سۆڭىكىڭگە ئويۇلغان ئېلىپبەنى ئوقۇش ئۈچۈن كېلىدۇ.

شائىر،

يەرنى ياراڭغا كۆمۈپ كەت!

1985 - يىل

سېنى چاقىردىم

چۆچۈپ ئويغاندىم،
بۇزۇلغاندا چۈشۈم توساتتىن،
ۋۇجۇدۇمدا قارا تامچىلار. . .
دېرىزىدىن باقتىم ساماغا،
ئاي شۇڭغۇيدۇ بۇلۇت ئىچىگە.
يۇلتۇزلار يانىدۇ
تەشۋىش بېرىپ يالغۇز كېچىگە.
ئەينەكلەرگە ئۇرۇلار خازان،
بوران ھۇۋلايدۇ. . .
قارا باستى مېنى
كەل . . .
كەل . . .
كەل . . .
سۆيۈملۈكۈم! چاقىردىم سېنى.

1985 ـ يىل

تەۋەررۇك

بىر چۆچەك بار،
بىر
چۆچەك!
چوڭايمايدۇ، گاس، قارىغۇ، كىكەچ. . .
يۇرمەكتە ئۆمىلەپ
ئەجدادىمىنىڭ كۆلى ئۈستىدە.

1985 ـ يىل

ئەتە

1

جىمجىت كېچە…
پىچىرلىدى تارىم تۈيۈقسىز.
— تەكلىماكان…
هەي، تەكلىماكان!
ئۆيلەپ قويساق سادىرنى، قانداق؟
نوزۇگۇمۇ بەلەن قىز.

2

تەكلىماكان
غودۇڭشىدى ئۇيقۇ ئارىلاش.
— ئەتە… ئەتە…
ئۇخلا … ئۇخلا …
چارچاپ قالما ئۇي…قۇ…سىز……

ئۇخلىيالمىدى،
ئەسنەپ ياتتى ئۇزاققىچە.

1985 ـ يىل

ۋەھدەت

ئولتۇرسەن
قارىچوقىدا جاھاننىڭ،
پەرۋايىم پەلەك
يۇمامدۇ ئۇ كۆزىنى ياكى ئاچامدۇ!

1986 - يىل

ۋەتەن

لورىلېمۇ سەن؟
ئىزىقتۇردى ناخشاڭ مېنى.
خادا تاشقا سوقۇلدۇم.
پەرھات بولمىدىم،
تاھىر بولمىدىم،
ھەسرىتىڭدە
ساراڭلىقتا سۇنۇلدۇم.
سۆيگۈڭ ئابىدە،
ئۆزۈڭ ئىزىتقۇ.

1986 ـ يىل

بەڭگە

بىر ئورام دۇنيا بۇ،
يىرت
بۆرجىكىنى ئاسماننىڭ،
ئورا. . .
موخۇركىغا ئۆلۈمدىنمۇ ئامراق سىردىشىم.

يۆرسەڭ،
تۆكۈلۈپ تۇرار يانچۇقىڭدىن رومانلىرىڭ،
تېرنۋالار كېچىسى
قوللىرىنى سوزۇپ يۇلتۇزلار.

1986 ـ يىل

سۆز ۋە مەنە ئارا بوشلۇقتا

ئاڭلايمەن ئېچىلماقتا يوشۇرۇن ئىشىك
ئاستا . . . ئاستا . . .
سىرغىماقتا قەدەملەر،
ھودۇقتۇرار ئۇنى سۈكۈت ئويغىنىشى
جىن پەرىلەر چۇۋۇۋاتقان كارىۋات ئۈستىدە.
توساتتىن ۋارقىرايدۇ،
قاچار شەكىللەر،
ئىتلار ھۇۋشار، يولۋاس ئۆتەر چاقماقتەك،
چۈشۈپ كېتەر ۋاقىت بوپىسى،
دەقىقىلەر چېچىلار يەرگە،
تېرىۋالار ئۇچقان كەپتەرلەر
قىرغاقتا ئەسنەپ تۇرغان قولۋاق تاماق.
ئەي، ھىجرىنكار قىز!
تەشكىن ۋىسال يۈزىنى،
ئەينەكلەردىن چىققىن ئۇندا كۆپەيمەكتىسەن.
ئۆگەتكىن ماڭا ساڭا يېتەر يولنى،
يوشۇرۇنۇۋالغانسەن ئۇندا

هاۋا بىلەن سۇ چىملىرى ئوتتۇرىسىدا. . .
سۆز ۋە مەنە ئارا بوشلۇقتا
مەڭگۈلۈككە جازالانغان قىز!
ئۇستۇڭدىن ئۆرۈپ يەرنى ئۇنۇپ چىققىن،
بۇ ئېگىز پاسىللارنى بېسىپ ئۆت، ئەي ي ي . . .
سەن زادى كەلمەيدىغان ئۇشتۇمتۇت قىز.
دېڭىز پەرىلىرى كۆزەت قىلغان
تاشلاردىن قانداقسىگە سەن سىرغىيسەن؟!
بېلىقلارغا زۇلمەت يايغان نۇرنىڭ كەينىدە
تەشمەكتىسەن ئوۋ كۈيىدە ھارغان يەلكەننى،
يۈگۈرۈشىدۇ ئۇندا دولقۇنلار
كۆتۈرگەنچە بوۋاقنى
پاكلاش ئۇچۇن ئىلاھى سۇدا.

ئەي، زەھەرلىك قىز!
نەشتىرىڭنى سانجىماقتىسەن
بارماقلىرىڭ ئاستىدىن قاچقان چىملارغا. . .
ئەي، سەن شوخ جانان،
ئەلمىساق ئېگىپ قويغان پۇتلىرىڭنىڭ ئۇچىدا
قاچماقتىسەن قوپۇۋالغان خەنجەرلەرنىڭ ئۇستىدە،
سۆرىگەن پېتى

تېپىش ھەۋەسى سەمرىتكەن ئوردىلارنى،
ھەم پارتلايدۇ قارنىڭدا كۈلكە
پارچە
پارچە
پارچىلاپ سىنى.

ھەۋەسنىڭ چىتلاقلىرى كەينىدە
چىللىماقتا جىن خورازلىرى
چېچەك قادىر كۆتۈرۈشكە يەلكىسىدە تۈرمىنى
ھەممە لەززەت قالار بىگۇناھ.

1988 - يىل

ئاي ۋە بۇلاق

1

ئاسماندا ئاي سارغايغان شۇنچە. . .
بۇلاقتىكى ئاي
پۇشتىلىرىنى يىغار چىچەكنىڭ
ھاۋادا توزغان نەبى مۇردىسىدىن.

2

بۇلاق ئاستا ئۇيغۇتىدۇ چىملارنى،
بىر رىۋايەت كەلدى ئېسىگە:
كىرگەنمىش ئاي تۇيغۇ بېغىغا،
قاپتۇ شۇدەم بوغۇزلانغان توزغا ئايلىنىپ.

3

ئاي شولىسى جىمىققاندا كۆزۈمدە...
بۇلاقنى غايىپ بولۇپ كېچە يەلكىنى،
يۇلتۇزلارغا ئايلىنار تەنلەر،
يۇلتۇزلارغا ئايلىنار تەنلەر،
گۇناھ — بايرامغا.
ئاي يۇيىدۇ نۇردا بۇلاق ئىسمىنى،
بۇلاق —
تۇننىڭ يۇكسەكلىرىدىن
ئۆركەشلىگەن
ئاي.

1990 - يىل

يارلىش يىلنامىلىرى

مۇقەددىمە

ياۋا تۇلپار شۇنداق تۇغۇلغان. . .
ئاققاندا ئۆلۈم سۈيى بويىدىن ئۈزۈلگەن قوڭغۇراقتىن،
كۆزلىرىدىن ياغىن ۋە قار ئەھدىنامىسى
خاتىرىلەنگەن كىتاب كەبى ئېتىلغان قۇياش
ئاسمان يارىتىپ ھۆكۈم سۈرگەن ئۆز تەختىدە
بولۇپ ئوت ئوقيا.
قىسقىغىنا ھاياتىنى ئايلاندۇرۇپ يوچۇن شامالغا
زېمىن بولۇپ ئۆلگەندى تۇلپارمۇ.
تۇلپارغا ئېتىلغاندا تۇنجى ئوت ئوقيا
تۆرەلدىم چالا تۇغۇم بولۇپ شىمالدىن
بىر قولۇمدا ئۈركىگەن دېڭىز،
بىر قولۇمدا ئەڭگۈشتەر.

1. تۇلپار يىلنامىسى

ئاشىق جەستى سىبىسۋاتقان كارىۋات ئۈستىدە
تولغاق يېگەن ئايالنىڭ كۆز گۆھىرى
تەنها دەرەخ ياپراقلىرىدىن تامغان ئۈچقۇننى
سۇمۇرگەننى كۆرۈپ يىراقتىن
ئېسىدىن قاققان ھالدا داتلارنى
قوپماقتا قىلىچ.

— ئاشىق ئىزاھى:
ئاداققى بەيگىدىن قالغان يۈرىكى
شەپەق يېيىپ پاتقان چاغدا ئۇپۇققا،
تۇتۇنلەردىن ئۆزلەپ كۆككە كۆزلىرى
يانغان
بىرى قۇتۇپ يۇلتۇزى
بىر چولپان.

— قىلىچ ئىزاھى:
ئېسىقلىق تۇرار بوۋاقنىڭ گۇگگا ئېسى تېمىدا،
يىراق بالىياتقۇدا ئۇزاق كۈتۈپ كىشنەيدۇ تۇلپار.

2. ئۆلۈم سۇيى يىلنامىسى

ئانسىلىق ئۆلۈمدە تۇغۇلغان بالا
كۆيۈك بۇلاقتا يۇيۇپ ھارغىن چۇقانلىرىنى
ئۈمۈچۈك تورلىرىدا توقۇلغان شەھەرلەرگە يېقىن ئۆڭكۈردە
سۆرىمەكتە ئۇنتۇلغان ئەلمىساقتىن
كېچە ئەينەكلىرىگە قۇملار بىلەن ئويۇلغان
شۇ تەۋەررۈك كېمىنى.

— كېچە ئەينەكلىرى ئىزاھى:
ئاققۇ قېنىدا سۇكۇناتى چېقىلغان كۆل...
ئۇگىدىگەن چاغدا چەكسىز ئىنتىزارلىقى
ئاڭا چۈشكەن ئىمجان خىزىر سايىسىدىن
ئۇنۇپ چىقتى ئارمان نىلۇپەر.
— كېمە ئىزاھى:
قىلىچ تۇتقان بالا
تۇلپارنى
سۇغارماقتا ئۆلۈم سۇيىدە.

3. قوڭغۇراق يىلنامىسى

توپان باسقان قەبرىستانىنى كۆزەت قىلغان ئاي شولىسى
ئۇچۇرۇپ قويغان
مەڭگۈ تونەپ كەلگەن
ئېچىرقىغان قۇش
ئەلەم دولقۇنلىرى ئۇرىلىۋاتقان شورلۇق قىرغاقتا
تەشمە ـ تەشمە قىلىپ شامالغا يېيىلغان يەلكەننى
سېھىرلىدى كاپىتاننى قىيا تاشقا.

— قۇش ئىزاھى:
تەنىنىڭ ئالتۇن چەمبىرىكى ئىچىدە
قورۇنماقتا روھ.
— قىيا تاش ئىزاھى:
تولپارنى ئۆلۈم سۇيىدە سۇغارغان شۇ يوچۇن گەۋدە
قىلىچنى ئۇرغان چاغدا ئاي شولىسى قۇشىغا
ئۇنۇپ چىقتى جەزىرىدىن قەدىم قوڭغۇراق.

4. ئەھدىنامە يىلنامىسى

قۇياش چىغ ھەيكەلگە ئايلانغان ئاسمان ئاستىدا

دەريالارنى بوران غاجىغان زېمىن ئۈستىدە
كۈتەر قاننى كۆكلەتكۈچى ساقىنى تاش سۇلالىسى
ئۈستەل بولۇپ قەبرىلەر
قەدەھ بولۇپ خاتىرە تاشلار.

— قان ئىزاھى:
ئەس ھەۋەسنى قۇچاقلىغاندا
ئارىسىدىن سىرغىپ چىققان تۇپراق ئۈستىدە
شەھەرلەر شىرنىلىشەر ئازاب ئالمىسى.
— ساقى ئىزاھى:
قىلىچىغا ئاي شولىسى قۇشى ئېسىلغان،
تۇلپارنى ئۆلۈم سۈيىدە سۇغارغان نەبى
جەزىرىدىن ئۇنگەن قەدىم قوڭغۇراقتا
نەقىشلىدى قان كۆكلىمى ئەھدىنامىسى.

5. ئوت ئوقيا يىلنامىسى

خاتىرىلەنمىگەن.

6. شامال يىلنامىسى

ئاداققى بەيگىدىن قېپقالغان يورەك
ئاققۇ قېنى سوكۇناتنى بولغىغان كۆلدە
كېڭەيتمەكتە تەنىنىڭ ئالتۇن چەمبىرىكىنى
ئەس ھەۋەسنى قوچاقلىغاندا.

— يۈرەك ئىزاھى:
خاتىرىسىز ئوت ئوقيا يىلنامىسى.

7. دېڭىز يىلنامىسى

مۇقەددىمىگە قارالسۇن.

8. ئەڭگۈشتەر يىلنامىسى

قىلىچىغا ئاي نۇلىسى قوشى ئېسىلغان
تۇلپارنى ئۆلۈ، سۇيىدە سۇغارغان سەردار
خاتىرىسىز ئوت ئوقيا يىلنامىسىنى
مۇقەددىمە دېڭىزدا تاپقان شامالدا
قان كۆكلىمى ئەھدىنامىسى نەقىشلەنگەن

جەزىرىدىن ئۇنگەن قەدىم قوڭغۇراقنى
چالار
چالدى
چالغان
چالماقتا...
قىلىپ ئەڭگۈشتەر !

1990 - يىل

شەبنەم سايىسى

ئويغانماقتا قەلبىمدە شەبنەم،
نۇر بەرگىدە يۈكسەك سايىسى.
قوڭغۇراقلار ئۆرلەيدۇ قومدىن،
سەدەپ ئىچرە كىشنەر مەي ئېسى.
ئاي. . . تامچە مەي،
كۆك. . . قاراڭغۇ جام،
باشاقلارغا كۆمۈلگەن ساقى.
يۇلتۇزلارنى يىغلايدۇ ئاشىق،
ھىجران تېنى شەبنەمدە باقى.
كىرپىكلەردە تۈنگەن يەلكەن
ياقار تەندە دېڭىز شامىنى.
تۈن كۆكسىدە تۇزلۇق جاراھەت
سۇنار كىمگە ۋىسال جامىنى؟
ئەي، ھىجرانكەش،
ئەي، قۇش چۇقانى،
قان ئەينىكى يىتتۈرگەن چېھىر!
سەن ماياكنى ئازدۇرغان دولقۇن،

يەردە ئاتەش سەن يەردە مېھىر.
قاغىلارنىڭ ئۆركىشى يېتكەن،
سەندە زۇلمەت ئۆرتىنەر بىراق.
ۋۇجۇدۇڭدا قۇياش بىر زەررە،
سەن مەست دېڭىز،
كۇللىرىڭ قىرغاق. . .
چېچەك يېشى.
بۇلبۇل.
كۆيۈك باغ.
جان يولۋىسى ھۇۋلار قان تۈنى.
قوپار گۆرلەر دەريا ئۈنىدە،
كۆرەر كارۋان چۇشلەر گۈلگۈنى.
توز تۇسىگە كىرەر سۈكۈنات،
ياپراقلارغا سىڭمەكتە ئارمان.
چېچەكلەردىن قان كەلگەن بۇدەم،
چۈشۈمەكتە شەبنەمدە ئاسمان.

1991 ـ يىل

تەن

بارماقلىرىم تۇغار بارماقلار،
بارماقلاردا قورشايمەن سىنى.
هۇجۇم قىلىپ قىنىڭ قىنىمغا،
ئىشغال قىلار ئەينەكتە مىنى.
كۆزۈڭ قولۇڭ قۇچىقىڭ ئۇنۇڭ —
ئەيىبەك! . . .
ئۇندا ئۆلگەن سايە، كۈن.
بەدىنىڭگە لەڭگەر تاشلىغان
يەلكەنلەردىن ئېقىپ چىقار تۈن.
سۆزۈڭ قەسىر كارنۋات ئۆركىشى،
بۇلاقلاردا يوقالغان ئالۋۇن.
مەن ئۆلۈمدە تىرىلگەن ئۆلۈم
گويا شەبنەم ئۇستىدە يالقۇن.
ئېزىققاندا بىزدە مۇساپە،
ئاي تىترىشى چىقىلار گۇلدە.
هاڭلىرىڭدىن ئۆرلىسە چۇقان،
سۇبھى ياقار چۇقانىم كۇلدە.

ئوقيايىمدىن ئاقار ياراڭغا
نۇر بېغىغا ئورالغان دەريا.
ئۇنلەر شەھۋەت يولتۇزلار ئارا،
بىر قۇچاققا سىغقاندا دۇنيا.
ساڭا ماڭا بولغاندى تۇپراق،
تېنىمىزدە لەيلەيدۇ دېڭىز.
ماڭدۇق قاندا ئىزلار قالدۇرۇپ،
روھ پەسلىدە چېچەكلەيدۇ ئىز.

1991 ـ يىل

قۇياش — ئەقىدە

ھاكلاشقان دېڭىزنى يۆتكەر ئورنىدىن
قىزىغان ساھىلدا ئويغانغان قۇياش.
كۆزلەردە سارغايغان باشاقلار ئىچرە
ئاقماقتا نۇر بولۇپ دولقۇنلىغان تاش.
قاغىلار ئۇنىدە چاك كەتكەن كۆزۈم
بۇژغۇننى چۇشىگەن قۇمدىكى يەلكەن.
تۇن يىتكەن پەرىشان ئاشىق ئۇپكى
مەشۇقى لېۋىدە جان ئۇزگەن جەرەن.
بۇ زېمىن يەنىلا يوقالماس مۇقام،
يوپۇرماق تاشلىغان تېنىمدىن ئۆتەر.
ئۇيغۇتار يىلتىزدا قانقان نىگاھنى،
گوياكى ئۇچقاندەك قېنىمدىن كەپتەر.
ئىپاردەك بالقىغان چاغدا گۇلدىن كۆك،
ھىجراندا سەرسانە يەرنى چۇشىدىم.
ئەي بۇيۇك جەسەتتە كۆكلىگەن نەپەس،
شامالدا مەن يەنە سېنى كۆشىدىم.
بۇلاقلار شولىسى چۇشكەن يۇرىكىم

شىۋاقلار ئۈستىدە چاقنىغان قوڭغۇز.
كىم ئەبەد بەرگىدە قۇرۇغان شەبنەم،
كىم دېڭىز گېلىدە قانىغان يۇلتۇز؟
دېڭىزنى يۆتكىگەن قۇياش؟ ئەقىدە؟
باشاقتا نۇر بولۇپ ئاققان تاش؟ گۇمان؟
يىراقتىن ئاڭلانغان كىمنىڭ تىۋىشى؟
ئىنتىزار جاناندەك تىترەيدۇ جاھان.

1991 ـ يىل

ئۇيغۇرچە تۇيغۇلار

1. موخۇركا

گۇمانلىق قان. . .
سىرلارغا بۇلغانغان چىچەك چىھرىدىن
دومىلايدۇ باشاق ئۆلگەن ئالقانغا.

2. بادام دوپپا

كىرپىكلەردە توزۇغان تۇلپار ماتىمىدە. . .
تۇتەكلەرگە ئايلىنار
كۆزلەردىن كېمىلەرنىڭ ئاققىنىنى
كۆرگەن تاشلار.

3. داپ ئۇسسۇلى

تەڭرىنى
تەجەللى شامىلى تاشلار تۇپراققا،

ياڭرىغاندا ئەزەن - تەكبىر تەن مەسچىتىدە.

4. مۇقام

بىر مۇردىنى
سۆرەيدۇ ئون ئىككى پەرىزات
ئۆز باغلىرىغا.

5. ئەتلەس

ھاۋايى ھەۋەستىن
ھىجران قۇياشىغىچە
كۆتۈرۈلگەن ھەسەن - ھۈسەن ئۈستىدە
بوۋامنى ئىزدىگەن قەبرىنى كۆردۈم.

6. مىڭئۆي

سۈكۈنات مۇقامى.
قەلئە —
تۇتقۇن قىلغان روھ دىۋىسىنى.
ئاخىرقى پۈشتى تاش سۇلالىسىنىڭ.

7. مۇسەللەس

ئۇنتۇش پەرىسى!
مەن ئەسلىمە قەمەرلىرىگە تولغان قەدىناس،
ئىچىشەيلى، كەل،
ئىلاھى بۆرىنىڭ باش سۆڭىكىدە.

8. تونۇر

ئۇنەر ئالتۇندا
شەھەردىن قوغلاندى قىلىنغان شاراب —
بىزدە ئۇنتۇپ قويۇپ كەتكەن ئەس.

9. دۇتار

سەن
تەنلەر چۆلىدە
ئالتۇن تۆگىلەر كارۋىنىغا يول باشلىغان
تىكەن تاجلىق كۇي.
مەن

ئۇچىنچى تارىڭ.

10. يۈرەك

ئەينەك قەپەس ئۈستىگە
چۈشكەن،
دۇنيا سولانغان تىرەن شەبنەم. . .

1991 ـ يىل

سېنتەبردىكى ئۇچرىشىش

كەتمە!
كۆزۈڭدە يەنە شۇ پەرىشان جۇملە.
توزىشار روھىڭغا تۆكۈلگەن خازان،
بىلىمەن، دەرىخا! يېشىڭنى كۈتمە.
يىراقلار تىمتاس
شۇ مۇبارەك قەدەم،
يىقىلغان مەجنۇنتال، ئاھ، ئۆلۈك چوقان.
نېمە ئۇ ئىچىمدە ئاققان سوغ، قاقاس؟
يۈرىكىم قانىغان ياۋا قۇش شۇدەم...
سايەڭگە باقار ... سەن قايرىلغان دوقمۇش،
قۇياش ... سەن قالدۇرغان بوشلۇقتىن تىرەن.
يوقاتتى ئۆرتەنگەن دىمىڭنى قايتا
تاتارغان شەھەرنى قاپلىغان سۈرەن.

1992 ـ يىل

ئوغۇز

ئوغۇز ئۆلگەن قۇتلۇق يەكشەنبە
سەلتەنەتلىك قۇياشلىق تۇپراق.
ئايالىمنىڭ بېشى ياستۇقتا،
تېنى كېزەر ئاشخانىدا، ئوچاقتا بولماق.
ئويغىنار يىغلاپ
مىجەزىدە مېنى تارتقان بىر ياشلىق قىزىم.
سىيرىلىپ چۈشەر كاتتىن بىر سېزىم،
چىقار ھەسرەت ناشتىدىن بىخلاپ.
كېچىچە يېزىپ تېخى پۈتمىگەن شېئىر
مانا، ئەمدى مەنىسىدىن ئايرىلغان جەسەت.
كىم؟!
ئىشىكنى چېكەر تىلەمچى،
چانىقىدىن شىر كەبى ئېتىلغان كۆزلەر —
سەدىقە پەقەت.
چېركاۋ قايدا سەرسان بولۇپ يۈرگەندۇر بۈگۈن؟
مەسچىت ئەستىن كۆتۈرۈلۈپ كەتكەن ئۈلۈشكۈن.
غايىپ بولدى ئۆيىمىز غەمكىن تۇماندا،

هايۋاناتلار باغچىسىدا تەنتەنە.
قىزىم سىيىپ قويسا يۆگەككە،
ھە، ئەنە
ئايالىمنىڭ قول ياغلىقى قالدى شىۋاقتا.
گۈل بەرگىمۇ — ياكى — ئۆلۈك كېپىنەك؟!
دۇنيا بىزگە قورقۇنچلۇق ئامانەت.
ئاچقۇچلىرىم نەگە يوقالدى؟
پەلەمپەيدىن تېرىۋالدۇق ئۆلۈك كۆزلەرنى،
چوڭايماقتا ئىشىك
ھەمدە
ئۇنداق يوچۇن خەت:
ئوغۇز!
ئوغۇز!
تۇز چېچىڭلار بوسۇقلارغا، تۇز!:
بارماقلىرىم ئارا قۇمدەك توزىغان قەدەھ
كەتتى ئۇچۇپ شەپىرەڭدەك، زۇلمىتىڭگە ئەي ئوغۇز...
دۇنيا يەنىلا ئۇچالماس خانقىز،
يۇزۇم ئېرەر جىنچىراغلارغا،
سۆرەر يولۋاس قەدىمىمنى قوزا قېنىغا.
سەن ئەزەلدىن يوقالغان تۇمار،
دەريا شەھۋىتى يۇكسەكلىكىمدە!

كۆك ساغىلا مايىل، چۈنكى، ئۇ
ئاتا قىلار ماڭا ئەڭگۈشتەر.
تىپىلغانمىش ئابىدە تاش يېزىلغانمىش ئاڭا:
«مەن سېسىغان ئوغۇز تېنىدىن ئۈنۈپ چىققان تۆت قۇلاق ئوغۇز
. . . ئوغۇز ئاقار تۆرەلمىلەرگە،
مەن ئۆلۈمگە چاپلاشتىم جىندەك.
قەدەھ تىمتاس، (كۆزۈمگە ئۇ شۇنداق كۆرۈندى)
بىراق، مەي
ئىزهار قىلار قاباھىتىم سېھرىنى، بەلكى.
ئوغۇز! ئۆزۈڭ يىلتىز بىپايان،
ئەمما كېچەر سەندىن يوپۇرماق.
سەن ئاقلىقتىن قاچقان يەتتە رەڭ،
مەن سەككىزنى كۆيدۈرگەن قۇچاق.
سەن،
ئەزەلدىنلا. . . يەنە. . . ئەينى ئۇ،
ئاشىق ئەمچەك تۆكۈپ قالغان ئۇلۇغ سۇ.
سۇ ئەبەدىي تاش ئەمەس، ئەمما،
مەن ئوغۇزنىڭ زۇلمىتىدە نۇر!
چىمغا كىيىك قالسا پۇتلىشىپ،
نۇھ كېلىدۇ بىزنى ئەيلەپ ئوغۇز توپانى. . .
شۇنداقتىمۇ:

ئۆلۈكلەر ئارا ياشايمەن يالغۇز.
لەۋهە: —
(تۈن تاتارماس مەۋجۇت ئىدى كۈن)
كىم دەر مېنى پەرىشان ئۆگزە،
ياكى قاتقان هاۋا كۆزۈڭدە؟
دەرەخلەردىن تېمىۋاتقان سۈكۈنات
سەپكۈن بولۇپ چېچەكلەيدۇ يۈزۈڭدە.
كىم؟ تۈز؟
مېنىڭ بىرلە تۈزلىنار
يوچۇن تىۋىش بۇلغىغان ئوغۇز.
ئوغۇز! يوقال
تەقدىرىمدىن،
كەندىرىمدىن
مەي ئال،
بوغۇز!
سەرخۇشلۇقۇم— ھەيهات! — مېنىڭ ئۈچ ئوغلۇم:
ئاسمان،
تاغ،
دېڭىز.
مەن يا بىلەن قالقان ئارا ئويغانغان تەشۋىش،
نىجاتلىقىم تامان بۆرە قالدۇرمىدى ئىز..

ئاسمان ھۆۋلاپ قۇتۇلماس زېمىن،
تەشۋىش يەنە سوقار ئىزغىرىن.
ئەسكەرتىش:
(يەكشەنبىنى ئۆتكۈزدۇق خۇشال،
بوسۇقلاردا تۇرار كۈنپېتىش).

1992 - يىل

مۆجىزە

1

ۋادەرىخا! . . .
تەن پەرىشان،
بارلىق كىتابلارنى ئوقۇپ چىقتىم. (ماللارمى).

2

ئاق قەغەز.
ئالدىمدا بۇ ئۈزلۈكسىز مۆجىزە. . .
غالجىر يالىڭاچلىق ئالدىدا تۇرغان ئىشقىۋاز قىزدەك
ئاڭا تەلتۆكۈس بېغىشلىنىمەن.
نېمىدىگەن سېھىرگەر بۇ دولقۇنلاۋاتقان ئاقلىق!
ئۇنىڭ بىر تامچىسى قېنىمغا تامدى،
ئىچىمدە پەقەت بىر نەرسە مەۋجۇت: ھېچنېمە ئۆرتەنمەكتە.
ئاقلىق!
ئەي سەن مېنىڭ تۇنجى ئېسىم: ئەي يوقىغان جەننەت.

پىرئون جەسىتى،
بابىل مۇنارى،
ئەلئىبھرام،
سەددىچىن،
مىڭئۆي. . . . . .
ھەممىسى بۇدەم سەندە ئىرىۋاتقان چېكىتلەر.
ئەي، تەبىئەتنىڭ سوقۇۋاتقان قەلبى،
شائىرنىڭ سۇكۇناتى،
ماتېماتىكىشۇناسنىڭ سەلتەنەتلىك نۆلى. . . !
سەن تامان كېتىۋاتقان سۇرگۇن شاھزادىلەرنى ئۇچراتتىم.
قۇياش ئۆزىنى سەن ئۇچۇن ئەبەدىي تەكرارلىماقتا.
بوۋاقلار كۆزىدە چاقنىشىڭنى كۆردۇم.
ئۆلۈكلەر ئاغزىدا تەۋەررۇك تاجىڭ.

بىز ساڭا تەئەللۇق
ھەمدە ئاخىرى ساڭا قايتىمىز. (قۇرئان).

3

ئۇلار مېنى گۇناھكار ئاتىدى.
ئۇلار نەزەرىدە:

ئۆزۈمنى ئەيساغا ئوخشاش كرېستقا تەقدىم قىلىشىم كېرەك.
مەن راستىنلا قۇربانلىق قويغا ئوخشامدىمەن؟
ئىنسانىيەت ئۆز گۇناھىنى مەن بىلەن يۇيۇشقا توغرا كەلسە،
مۇنداق بىر ئىلتىماسىم بار:
ئۆزۈمگە قايتىشقا بىردەملىك ۋاقىت بېرىڭلار.

ئېھ، ئەيسا!
سەن ئۆزۈڭنى نېمە قىلدىڭ؟!
قەلبىڭدىكى ئاشۇ تىكەننى ھېس قىلغانمىدىڭ.
سەن نېمىدىگەن چىدامىلىق يىگىت،
تىكەن قاناتقان يۈرىكىڭ سوقۇشتىن توختىغىچە
پاجىئەلىك سىرنى ئاشكارىلىمىدىڭ.
ئىنسانىيەتكە بولغان ئىشەنچىڭ ئۆزۈڭدىنمۇ بۈيۈك كەلدى.!
ئالدىڭدا تاماشا كۆرۈپ تۇرغان يېرۇسالىم پۇقرالىرى
ئۆلۈمىڭنى ئەمەس، ئەپسۇسكى،
كرېستقا مىخلانغان تېنىڭنى ئۇلۇغلىدى.
ئۇلار سېنى قايتا تىرىلدۈرۈشتى:
يۈرىكىڭدىكى تىكەننى كۆرمەي،
ئاققان قېنىڭدىن ئۆركۈشتى.
ئاھ.. قارىغۇ ئىنسانىيەت!!!
سېنى ئازابلىغان ئاشۇ تىكەن، شۇ پاجىئەلىك سىر

ئۇلارغا سۆيگۈنى ئۆگىتەلمىدى.
شۇڭا سەن داۋاملىق كرېستقا مىخلىنىپ كېلىۋاتىسەن.
ئەمدى مېنىڭ نۆۋىتىم كەلدى.
مېنى كەچۈرگىن!
مەن سىرنى ئاشكارىلىدىم.
ئۇلارغا:
دۇنياغا مەنە ئىزدەپ ئاۋارە بولماڭلار، دېدىم.
هايات ئۆزىنى ئاقلاشقا مەجبۇر ئەمەس.
ئۇلار گۇناهسىز، مەنمۇ گۇناهكار ئەمەس.
دۇنيانى تەپەككۇر قىلىپ كۆزىتىپ ئولتۇرماڭلار.
پەقەتلا، ئۇندىكى هەر نەرسىنى سۆيۈڭلار.
فەرهادقا ئوخشاش
شىرىننى،
هېكمەتكە ئەمەس، سۇغا تەشنا چاڭقىغانلارنى سۆيۈڭلار.

4

كرېست ئۇستىدە تەبەسسۇمىمنىڭ سايىسىنى
كۆردۇم.

1992 ـ يىل

شامال ھەققىدە چۆچەك

1

شامال
سەرگەردان بالا.

2

ئاخشام
كېزىپ چىققتى كوچىلارنى،
ئېيتىشتى ئاگا دەردلىرىنى
تۆكۈلگەن ياپراقلار.

3

يېرىم كېچە.
ئويغاتتى ئۇنى بوۋاق يىغىسى.

دېرىزىدىن باقتى،
كۆردى
ئېغىكى چۈشكەن ئانىنى
بۆشۈك يېنىدا.

4

شامال
يۆتىلىدۇ ئۇزاققىچە. . .

5

ئولتۇرىدۇ ئۇ
شېخىدا سۆگەتنىڭ.
چۈشەپ قاپتۇ يىلتىز بۇ كېچە
سادىر پالۋاننى:
چاقىرغۇدەكمىش قەبرە ئىچىدە
— ئادەمزات بارمۇ! . . .
ئۆرۈپ بەردى شامال يىلتىزغا
ئۇنىڭ چۈشىنى.

6

يامغۇرلۇق كېچە...
ئورمان ئىچىدە يىغلايدۇ شامال
ئېچىنىپ
قۇشقاچلارنىڭ ھالىغا.

7

كۆنلەرنىڭ بىرىدە
چىقتى شامال تاغ چوققىسىغا.
كۆردى ئۇندا
قەتل قىلىنغان بۈركۈتنى.
قايغۇردى،
ئاتتى ئۆزىنى قىيا ھاڭغا،
شۇندىن بېرى
غايىپ بولدى ئۇ.

1986 - يىل

ئارمان

ئېسىمدە. . .
ئۆلۈپ كەتتى بەزىلەر،
يۇمۇلمىدى
ھايات قالدى كۆزلىرى.
شۇ كۆزلەرگە ئۇيدى قان بولۇپ
ئېيتالمىغان سۆزلىرى.
ئاھ. . .
ئۆلگەن ۋۇجۇتتا تىرىك كۆزلەر!
تىرىك كۆمۈلگەن شۇ كۆزلەرنىڭ
ئاچچىق ئاھىمۇ
قەبرىسىدە ئۈنگەن بۇ چېچەك؟

1986 ـ يىل

ئىلتىجا

قاچقىن ئىسسىم،
كەت!
ئىشىكىڭنى چەكتى ھەقىقەت.

1986 - يىل

نىچۇن

نىچۇن؟
سۇدا ئۇنۇپ چىققاندا ئىسىم،
قالار تەمتىرەپ
تۇتقان هالدا سىرلار بىردەم بارماقلىرىمنى.
نىچۇن؟
سەكرىگەندە بىلىقلار
ئەسلىمىلەر چىملىقلىرىدا،
يىرىلىدۇ چاراسلاپ
باش سۆڭىكى كىچىنىڭ.
نىچۇن ئۆچمەس هەسرەت شەپىقى؟

1987 - يىل

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئابدۇراخمان ئەبەي
مەسئۇل كوررېكتورى: مەريەم ئابدۇرېھىم
تېخىرىداكتورى: مەمەتئېلى لېتىپ

روھ پەسلى

ئەخمەتجان ئوسمان

*

شىنجاڭ ياشلار ـ ئۆسمۈرلەر نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى غالىبىيەت يولى 100 ـ قورۇ، پ: 830001)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
ئۆلچىمى: 1168×850مم، 50 كەسلەم، باسما تاۋىقى: 1.625
1996 ـ يىل 9 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
1996 ـ يىل 9 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
ISBN7—5371—2110—7/I.688
سانى: 1 — 3000
باھاسى: 1.70 يۈەن

责任编辑：阿·艾白
责任校对：马丽亚木·阿不都热依木
技术编辑：买买提艾力

灵魂之季（维吾尔文）

艾合买江·乌斯曼 著

新 疆 青 少 年 出 版 社 出 版
（乌鲁木齐市胜利路 100 号 邮编：830001）
新疆新华书店发行　　新疆新华印刷厂印刷
850×1168 毫米　50 开本　1.625 印张
1996 年 9 月第 1 版　　1996 年 9 月第 1 次印刷
印数：1—3000

ISBN7－5371－2110－7/I·688　　定价：1.70 元

مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: شادىيە ھاشىم

ISBN7 — 5371 — 2110 — 7

باھاسى: 1.70يۈەن (民文)I·688